

Mednarodni festival zvočnih umetnosti

TOPOGRAFIJE ZVOKA

6.-8. september 2022

Galerija ŠKUC, Ljubljana

fokus: ZVOK+TEKST

nastopajo: Hanan Hadžajlić
Irena Z. Tomažin Luka T. Zagoričnik storäe
michele Yara Mekawei Zuzana Husárová

razstava: Anna Anthropy
Abril Iberico Alan Pelaez Lopez Astra
Papachristodoulou Audra Wolowiec Caitlin
Fisher Cecilie Bjørgås Jordheim Fátima
Miranda Kinga Toth & blanche the vidiot
Mahogany L. Browne Melody Peijing Mou
Nežka Zamar Nicole Sealey Yara Mekawei
Zuzana Husárová

6.-29. september 2022

razstava: ZVOKTEKST: Nekateri tokovi sodobne poezije

V bran in grozo intertekstualnosti: poezija ne more brez druge poezije, poezija bi novosti, črpa jih iz tistih, brez katerih, kot rečeno, ne more, ne pomeni nič in hrepeni za pomenom, pa da smo v sotočju tokov, pa da tokov ni, kajti samostojno sebstvo, da se odpirajo vrata v svobodo, da poezija zmore svobodo, a kamorkoli se ozremo, vse je venomer o nesvobodi.

Izrisujejo se paradoksi: poezija naj bi jih znala razrešiti, kajti kaj njo briga, gre, kamor ji paše, tako si misli, razume je baje nihče, kritiki naj bi jo razumeli, kaj le pišejo, "criticism is useless," bo vzkliknil Tzara, kaj le pišejo, vrstica se prelomi, v prelomu namen: poezija.

Platoji poezije so platoji brez začetkov in brez koncev. V bran in grozo intertekstualnosti. Mi nočemo sosledij. To ni izrek časa in ni prošnja, to je princip zvočnosti. Vršanje misli kot zvokovnih pojavov, ki se ne spajajo, kvečjemu srečajo, črt se tu ne potegne, ena sama prostorskost. Sama, kjer

jih je mnogo, tu se ne prešteva. "Whenever the wind blows / I try to question it" zapiše Michitsuna no Haha v 10. stoletju. Idiofonična poezija, kjer reči, misli in zamisli zvenijo same in same zase: vprašljivost pojava. "Min salihihi wali kinahu / Rahi hatiman / fi is bahi lahu fassun," odgovori Else Lasker-Schüler (1869-1945) malce pozneje; za pesnikovanje uporabi proto-jezik (Ursprache), ki ga je, kot vztraja, odkrila prav ona in ki je bil "spoken in the time of King Saul, the Royal Wild Jew." (Klaus Martens, *Two Glimpses of the Baroness*, 2002). Na delu je DADA in: "Vigour and thirst, emotion faced with a form that can neither be seen nor explained - that is poetry." (Tristan Tzara, *Note on poetry*) Else Lasker-Schüler odide, pride Wanda Coleman (1946-2013) alias "the L.A. Blueswoman", s čimer jazz poezija verjetno doseže svoj vrhunec. Kar seveda ne drži, kajti pride še Jayne Cortez (1934-2012). Pomislimo na njene pesniške plošče *Celebrations And Solitudes* (1974), *Unsubmissive Blues* (1980), *Everywhere Drums* (1990). "My pelvis is blushing," reče Jayne Cortez. Ozračje se segreva in Joy Harjo (1951-) pravi, da je bil "jazz riff on the radio ... the first piece of poetry," s katero se je spoznala. Rif: fraza, zvočni verz, vzpostavitev prostora, kjer se enako vztrajno gradi kot se ruši. Rituali vsakdanjega življenja, linearnost ritualov, govorijo o hrupu, ki ni nič drugega kot skrbno organizirana družba. Ko družba hrepeni po redu, ko ne prenese hrupa, je v paradoksu sama

s seboj. Zato je v poeziji vse polno smeha. Prelomiti, vzpostaviti neskladje, zarezati, nato zarezati v zarezo, poezija je vselej v odboju. Takrat pripada. V bran in grozo intertekstualnosti.

Poezija je zvočna. To je morda najbolj očitno, ko se pojavi t. i. vizualna poezija. "Ta nova vrsta kombinirane tehnike verbalno-vizualnih znakov, simbolov, ideogramov in piktogramov, naslavlja vizualno percepcijo, a z novo komunikacijsko tehniko," piše Vera Horvat-Pintarić leta 1969 (Bit international). Relativno splošno sprejeto prepričanje tistega časa je, zahvaljujoč Marshalu McLuhanu, da je medij razumljen kot že sporočilo. Poseg v vizualno percepcijo je v družbah z vizualistično strukturirano zaznavo poteza, ki se ponuja kar sama. *Gledali* bomo *drugače* in, upajmo, tudi *videli drugače*, kajti besedilo ne bo več samo posredovalo linearne zgodbe, sporočila, temveč bomo njegovo dinamiko manipulirali z obogatenimi vizualnimi znaki. Obogatenje sâmo bo stopilo v ospredje. Kaj pa, če na to *pogledamo* drugače? In rečemo: zaznavni in interpretativni potencial gledalke je neločljiv od njenega slušnega in poslušalskega potenciala. Kjer ji tipografija in vizualna kompozicija nove pesmi komunicirata nelinearno, a vendarle kondenzirano in zamejeno sporočilo, ga poslušalka ne bere; neizogibno je, da ga gleda; a natanko takrat, ko ga gleda, ga posluša, kajti jezikovne znake pri sebi

obravnavava skozi verbo-artikulacijski aparat
≈ Pomena ne najde zato, ker ga vidi, temveč,
ker si zaznane znake, skupaj z njihovo skupno
konstelacijo, zloži v artikulacije sposobno, na
zvočenje pripravljeno strukturo (kompozicijo).
Gledanje kot poslušanje, mišljenje kot proto-
zvočenje. Vizualna poezija je predvsem zvočna
poezija.

Iz vsega naštetega, tega pa je v tem besedilu
po sili razmer le nekaj drobcev, se oblikujejo
nekateri tokovi v sodobni poeziji. A če
je, denimo, jedrno obdobje t.i. vizualne
poezije skušalo, podobno kot avantgarde
pred njim, prekiniti z linearno naracijo in
konvencionalnimi pomenotvornimi postopki, če
je želelo pomen ponekod celo izničiti ali vsaj
zanemariti, nekateri tokovi sodobne poezije
zavzamejo fantastično, vzemirljivo izhodišče:
obstoječe in konvencionalno bomo zdemolirali,
uveljavljeni pomeni niso za nikamor, a to bomo
storili tako, da bomo še kako konstruirali
pomene, tokrat z obstoječim in uveljavljenim
ter iz njega. Odpiranje - dozirano in še kako
nadzorovano odpiranje - literarnega prostora za
manjšinske in diskriminirane družbene položaje
je v zadnjih desetletjih omogočilo spremembo
perspektive, o kateri že dobro stoletje
govorijo modernistične literature. Obrat: medij
ni več sporočilo, orodje. Tu ne gre več za
jezik, tu gre za živete realnosti. Vselej je
šlo mnoge živete realnosti. A najprej jih je
bilo treba prepoznati in pripoznati. In gredo:

V uradnem zapisu resnice slišati laž in jo
izpisati (Nicole Sealey), v hiperoddaljenem
objektu najti jezikovno sorodnost (Audra
Wolowiec), v objektu-knjiga slišati tresljaje
jezikovnih prelitij (Astra Papachristodoulou),
iz naracije napraviti hrepenenje (Anna
Anthropy), v za svet nepomembni fotografiji
slišati uničenje, strah in potisk v naslednji
korak (Alan Pelaez Lopez), iz mistične
literature narediti zvončne skulpture (Yara
Mekawei), artikulirati izginjevanje slušnega
potenciala (Abril Iberico), verbalnost
osvetliti (Nežka Zamar) in tako naprej po
razstavi ZVOKTEKST.

*Na razstavi sodelujejo avtorice_ji: Anna
Anthropy, Abril Iberico, Alan Pelaez Lopez,
Astra Papachristodoulou, Audra Wolowiec,
Caitlin Fisher, Cecilie Bjørgås Jordheim,
Fátima Miranda, Kinga Toth & blanche the
vidiot, Mahogany L. Browne, Melody Peijing
Mou, Nežka Zamar, Nicole Sealey, Yara Mekawei,
Zuzana Husárová*

Otvoritev razstave: 6. september 2022, 19.00

Vodstvo po razstavi: Datumi bodo objavljeni na
spletni strani Galerije ŠKUC.

YARA MEKAWEI: HOLY 204; pogovor z avtorico

Pogovor z Yaro Mekawei o njenem delu in zvočni skulpturi Holy 204, ki je del razstave ZVOKTEKST: Nekateri tokovi sodobne poezije v Galeriji ŠKUC.

Yara Mekawei, multidisciplinarna umetnica in raziskovalka, se večinoma ukvarja z materialnostjo in nematerialnostjo zvoka. Zvok razume kot materialni vir in fizično utelesitev znanj, kar je podlaga njenih mnogih del; v tem kontekstu raziskuje zvočnost kot pretvornik in točko konvergence časovno-prostorskih odnosov, kot se izražajo v afriških in arabskih filozofijah. Njeni zvočni brikolaži črpajo navdih iz dinamičnega toka urbanih središč in ključne infrastrukture mest, optične transakcije implementira iz glasbenih konverzacij, hkrati pa prenaša zvočne valove v vizualne oblike. Njena dela temeljijo na zvoku kot osnovnem orodju vizije, filozofijo kompozicije oblikuje s prefinjenimi praksami, ki javnosti posredujejo sporočila konceptualne dimenzije. Yara Mekawei je leta 2021 objavila prvenec "There are sounds of the moving images", ki govori o zgodovini filozofije zvočne umetnosti. Za svoja dela, ki jih je predstavljala na mnogih festivali in samostojnih ter skupinskih razstavah, je prejela več nagrad.

7. september, od 19. ure dalje

LUKA T. ZAGORIČNIK: Moškost v etru; predavanje
in poslušalnica

Je moškost kot odsev patriarhata vtrta tudi v resonanco prostora, v zven, v sloje šuma vsakdana in javnega prostora, v glasbo in vzporedne mehanizme (pop) kulture in (sodobne) umetnosti? Lahko njeno dominanco razberemo v zvočni sferi, preko hrupa, tišine, utišanja, glasnosti, ...? Ali je zvok tisti medij, ki lahko ob sodobni pretočni sferi mediirane realnosti še dodatno raztelesi kulturne in družbene usedline moškosti?

Luka T. Zagoričnik je glasbeni kritik, urednik, novinar, esejist, predavatelj, moderator, založnik, organizator koncertov in kurator. Kot glasbeni kritik piše za revije Muska, Mladina, Delo, Radio Študent, Odzven, Program ARS in RTV Slovenija. Polje njegovega delovanja je široko in se vpenja tako v raznolike sfere popularne glasbe kot v polje jazz, improvizirane glasbe, sodobne klasične glasbe in uveljavljanj ter refleksije sodobnih, novih glasbenih in zvočnih praks, kot so zvočne instalacije, zvočna in audiovizualna umetnost, ki obstajajo na križiščih sodobnih umetniških praks in glasbe. Po aktualnih definicijah je hetero strejt privilegirani beli moški, poročen in s tem vpet v eno temeljnih struktur družbenega okolja, ki temelji na patriarhalnosti. Moškost je hoče-noče del njega, ki se vedno znova vzpostavlja in prši, pri tem se ji skuša izogniti, a vedno znova zapade vanjo. Verjetno kdaj tudi v njeno toksično kislino. Kaj za vruga ima o njej za povedati?

storäe michele: mama [rose.]; afrofuturistična
queer koreopesem (59 min.)

mama [rose.] je afrofuturistični queer film o potovanju skozi krožni čas, ki sledi zgodbam nebinarne_ga najstnice_ka Sid_a, njihove trans arheološke babice Mame Rose in njunega skupnega potovanja k celjenju medgeneracijskih ran. Delo je delno avtoetnografsko; trans arheologinja in orakelj Mama Rose preko VHS arhivov preteklosti-sedanosti-prihodnosti prenaša modrost vnukinji_u, nebinarni_emu najstnici_ku z imenom Sid, medtem ko se ta prebija skozi svoje lastno postajanje in preoblikovanje odnosa z materjo Delores. Tekst, izvedba in režija: storäe michele (2021). Po projekciji filma sledi pogovor z avtorjem_ico.

storäe michele (oni/njim) je interdisciplinarni_a umetnik_ca, performer_ka, pesnik_ca, dramatik_čarka, teolog_inja in pedagog_inja. Eksperimentalni filmi, performansi in koreopesmi, ki jih ustvarja, se osredotočajo na črnske ženske (kar vključuje trans, cis-, queer, het-, nebinarne energije, prakse, materialnosti) v čaščenju njihove poti do avtentičnosti, obnavljanja telesa in seksualnosti. storäe michele je magistriral_a iz študij umetniške terapije in razvoja kreativnosti na Inštitutu Pratt (2008), obenem ima magistriraj iz interdisciplinarnih študij bogoslovja na Zvezi teoloških semenišč (2017) in magistriraj iz likovnih umetnosti na področju performativnih študij na Inštitutu Pratt (2021). Njihov prvi film [poslušajoče srce, 2017] je prejel nagrado Roberta E. Seaverja, koreopesem mama [rose.] pa je bila nominirana za nagrado Lambda za najboljšo dramo LGBTQ v letu 2022.

storäe michele:
v ljubezni do mesa črnske ženske | predniški
pogovor s Toni Morrison in Ntozake Shange.

njihove noge se obotavljajoče,
a nežno prepletejo.
kot korenine, ki padajo
čez nekaj
kosmatega, lepljivega, divjega, mokrega.

nezmožne nadzorovati
svoje čute,
evforične in
nore od ljubezni,
iz njihovih ustnic bruhne -

mrmranje,
brenčanje od znotraj.
vibrirajoča bitja
šepetajo:

*ljubim tvoje meso, otrok -
tam čez
ne ljubijo tvojega mesa,
ne poznajo tvojega mesa, otrok,
ne morejo si predstavljati,
da je tvoj duh
še vedno tukaj.*

njena magija ni popolna.
ne bo zadovoljila ali pozdravila
našega bolečega hrepenenja.
poljubi me
zavestno.
objema me toplo-mehko, čisto.
govori z gotovostjo:

*ko razlagam vir svoje modrosti,
se nasmehnem in rečem,
ona razkriva vse,
nagne se k mojemu nelagodju in
vsega pogoltne.*

usmerjanje, namigovanje,
širjenje mojih bokov,
sunek v moji zakoreninjenosti
in predrznost mojega nebrzdanega smeha.
stojim v goloti, nič več prikritosti.

občutljivost na ljubezen v njenih besedah,
vsako zaslišim, kot da živi v meni,
moja intuicija ve -

tam, kjer je ženska, tam je magija.

njene roke, zavite v moje,
ustnice, namočene v med,
mamljivo,
konica mojega jezika.
roke zavite spodaj in čez,
kot drevesa, ki rastejo
in obenem ponosno stojijo -

ne, otrok, niso si nas niti zamišljali.

vstajanje
poskakovanje prsi,
nato spuščanje,
boki krožijo
v sozvočju,
počasna,
stabilna
skala.

*mi, ki
skupaj
vstajamo*

znova
in
znova
in
znova
in
znova.

IRENA Z. TOMAŽIN: Tomažin bere poezijo;
performans

Tomažin bere poezijo.

Irena Z. Tomažin (1979) je vokalistka, performerka, pedagoginja. Zaključila je študij filozofije na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Ustvarja znotraj eksperimentalne improvizirane glasbe, v gibalno gledaliških predstavah, obenem pa tako doma kot v tujini poučuje na delavnicah, osredotočenih na glas in gib. V svojem glasbenem oziroma zvočno eksperimentalnem delu raziskuje pokrajine glasu, ki spajajo tako besede, fragmentirane tekste, (tradicionalno) melodično petje kot tudi razširjene vokalne tehnike, vključujoč šume, tleske oziroma zvoke ustne votline, ki ne pripadajo (samo) glasu, ampak tudi telesu. Izdala je tri avtorske albume: *Crying Games* (2011), *Taste of Silence* (2014) in *cmok v grlu* (2019); ter ustvarila devet avtorskih vokalno-gibalnih predstav, v katerih raziskuje povezave med glasom, gesto, telesom, prostorom in zvočnostjo; za nekatere med njimi je prejela pomembne nagrade (Nagrada Festivala Gibanica za najboljšo predstavo po izboru strokovne komisije in za najboljšo predstavo po izboru občinstva za predstavo *Okus tišine vedno odmeva* (2015); Nagrada Festivala Gibanica za koreografijo za predstavo *Kot kaplja dežja v usta molka* (2009); Nagrada Zlata ptica za scenske umetnosti za predstavi *Kaprica* in *(S)pozaba kaprice* (2006)). Nastopa solo in v raznih zasedbah s številnimi glasbeniki.

8. september, od 19. ure dalje

**HANAN HADŽAJLIĆ: Assignifying Rupture /
Asignacija preloma; koncertni recital**

Program koncerta:

1. Hanan Hadžajlić: A Thousand Plateaus: Hommage à Deleuze & Guattari for flute/bass flute and processors (2017/2018)
 - I - Connection
 - II - Heterogeneity
 - III - Multiplicity
 - IV - Assignifying Rupture
 - V - Cartography
 - VI - Decalomania.
2. Dino Rešidbegović: Wreesky for flute & processors (2016)
3. Ališer Sijarić: Dah for solo bass flute (2012)
4. Hanan Hadžajlić: Koh-i-Noor for flute and tape (2022)
5. Meta Loops: Analog vs digital for flutes & processors (2022)
*world premiere

Hanan Hadžajlić je skladateljica sodobne glasbe, flvtistka in transdisciplinarna raziskovalka iz Bosne in Hercegovine, doktorica glasbenih umetnosti iz igranja flavte, magistrica iz kompozicije in na področju igranja flavte, soustanoviteljica in direktorica Inštituta za sodobno umetniško glasbo INSAM. Od leta 2018 dela kot asistentka na Oddelku za kompozicijo sarajevske Glasbene akademije. Velja za pionirko transdisciplinarnega raziskovanja glasbe v Bosni in Hercegovini in znanstvenega pristopa k svobodni improvizaciji v kompoziciji; njene raziskovalne teme so kompozicija, sodobna improvizacija in elektroakustični performans; transhumanistična glasba (strojna glasba za akustične inštrumente) in umetna inteligenca na področju glasbe (flavta kot 'metavmesnik' modularnih sistemov v sodobni elektroakustični glasbi); transkulturnost, nomadstvo in globalizacija.

**ZUZANA HUSÁROVÁ: Energy: Sleep / Energija:
Spanec; koncert zvočne poezije**

sedaj pa tvoja zgodba. Pričujoči performans je zvočna evokacija procesov padanja v spanec, prehodov med stanji spanca oziroma povabilo v liminalne meje budnosti in faz doživljanja. V formalnem smislu gre za različne razpone glasnosti pesniških struktur, razširjene vokalne tehnike, spajanje zvokov, proizvedenih v živo, z manipulacijo posnetih zlogov in besed ter za mešanje poezije s tonaliteto fonosfere glasov iz ozadja.

Zuzana Husárová ustvarja eksperimentalno literaturo v različnih medijih: zvočno poezijo, interaktivno digitalno poezijo, poetične performanse in transmedijsko poezijo. Je raziskovalka na področju elektronske literature, predavateljica na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje (Slovaška) in Masarykovi univerzi (Češka), bivša Fulbrightova štipendistka na MIT (ZDA, 2011) in urednica revije Glosolália. Z Lubomířjem Panákem je sodelovala pri interaktivnih literarnih delih, z Amalio Roxano Filip pri transmedijskih projektih liminal in lucent (2012–2014), z Olgo Pek pri origami knjigi Amoeba (2015). Leta 2021 je izšla knjiga njenih pesmi Hyper, sicer pa je tudi sourednica teoretskih del V sieti srednje Evrópy (2012) in ENTER+ Repurposing in Electronic Literature (2015). Njena dela so predstavljena na festivalih, dogodkih in prizoriščih po Evropi in v ZDA.

Organizator:

ŠKUC

Umetniška vodja festivala:

Nina Dragičević

Tekstopisje in prevajanje:

Nataša Velikonja

Oblikovanje:

Urška Savič

Vizualni material:

storäe michele

Zavod Sploh

www.topografijezvoka.si

www.skuc.org

Produksijska podpora:

Galerija Škuc

*Za podporo se posebej zahvaljujemo umetniški vodji
Galerije Škuc Tii Čiček.*

Podpora: